

U. B. BERGEN

Ms. 1568 I g

16.11.43

M O T S E I R

26/10-43.

Den siste tid har gitt flere dødsdommer. Vi husker de fem fra Drømmen og Mjøndalen, og forleden dag ble nok 10 nordmenn skutt. De fem gislene hadde ikke gjort den forbrytelsen de ble straffet for. Tyskerne sier det ganske åpenlyst. Det var altså mord, simple mord slik bare de laveststående mennekkene kan utiøve dem, de som står dyrene nærmest og mangler respekten for menneskelivet. Det siviliserte samfunn krever at morderne får sin straff, og vi vet at de skal få den. De 10 siste dødsdommene gjaldt menn som hadde gjort sin innsats. De visste hva de gjorde. De ofret sine liv i kampen for Norge og friheten. Deres navn vil for oss som lever igjen ha en egen klang, en klang som fyller oss med respekt og ærbødighet. De skal mane oss til ny kamp, både i dag og i fremtiden. Deres død skal gi oss kraft til å kjempe for livslinjen i norsk politikk, for demokrati og framskritt. Ved sin død sikret de seg uuzdeligheten.

"De som for fedrelandet så gjerne livet gav,
fortjene vel et folk i gråt ved deres grav!
Imellom store navne skinner deres frem.
Mot deres ære hver en annen ære blekner."

(V.Hugo, oversatt av Wergeland.)

Nyheterne tirsdag-fredag.

Vestfronten: Allierte fly angrep i dagslys mandag flyplasser i Nord-Frankrike og skipsfarten utenfor Holland. 6 små fartøyer ble senket. Fra disse operasjonene savnes 5 fly. 6 fiendtlige ble skutt ned. Natt til tirsdag bombet britiske fly det viktige jernbaneknutepunktet Hannover. På grunn av usiktbart vær var det vanskelig å få oversikt over resultatene. Svensk presse profeterer at Hannover vil lide samme skjebne som Hamburg. Moskitofly bombet samme natt Berlin og mål i vest-Tyskland. 17 bombefly gikk tilsammen tapt. Onsdag angrep store formasjoner amerikanske fly støperiene i Dühren i Rhinland. Andre fly angrep mål i Nederland og Frankrike, bl.a. lokomotiver. Natt til torsdag angrep britiske bombefly Leipzig. Hit er en stor del av industrien fra Rhur flyttet. Moskitofly angrep mål i vest-tyskland og Berlin. 17 fly gikk tapt denne natten. Vest-tyskland var også målet for Moskitoflyene natt til fredag, og i dagslys var det angrep på mål i Nord-frankrike.

Noen få tyske fly har vært over s.ø. England og Londonområdet flere netter denne uken. Det er voldt liten skade, og det har vært noen få ofre hver natt.

Den effektive slagkraft for de amerikanske flyene som opererer fra Storbritannia til Italia, vil bli tredoblet i løpet av de kommende tre måneder, meldes fra Amerika. Ellers blir det meldt at den tyske jagerflystøtten i Italia og Russland er blitt redusert til fordel for de vestlige avsnitt. Mellom Belgia og Dan-

mark holdes over 1.800 jagere. Grunnen til at de amerikanske flyere møtte så sterk motstand over Schweinfurt, er at de har ødelagt en lignende fabrikk i nærheten av Paris. Tyskerne har nå vært nødt til å plassere store bestillinger av kulelagre i Schweitz.

Østfronten: Ved Gomel er russerne gått over elven og har omgått byer på tre sider. 6 fiendtlige støttepunkter er inntatt. Geriljatrupper i dette avsnittet har gjort en strekning av jernbanen ubrukelig for tyskerne. Lenger sør, på strekningen Kiew-Dnjepropetrowsk, er kampene blitt stadig hårdere. Som eksempel nevnes at en landsby således skiftet eier 6 ganger. 28 motangrep fra tyskerne ble slått tilbake på et døgn. Tyskerne trakk seg så fort vestover at de etterlot seg bl.a. 15 jernbanetog med korn og andre matvarer og dessuten en mengde ammunisjon. Et sted hadde de ikke fått tid til å ødelegge bensinleaningene, så de russiske motoriserte avdelinger bare kunne fylle og kjøre videre. Ved Kiew foregår det kjempeslag. Russerne trenger tyskerne jevnt og sikkert tilbake. Nord for Kiew har russerne således utvidet sine stillinger og står her 8 km. fra byen. På vestsiden av Dnjepr har russerne fortsatt utvidet sine terrengvinninger over et stort område. Etter gjennombruddet s.ø. for Kremenschug fortsetter russerne framgangen i Dnjeprfloden. Det viktige jernbaneknutepunktet Pjatkahtki mellom Kiew og Dnjepropetrowsk er tatt. Hovedjernbanelinjen vestenfor Dnjepropetrowsk er avskåret, og russerne holder 30 km. av den. Tyskerne kaster stadig nye tropper inn, men russerne presser seg framover og konsoliderer sine stillinger. Det russiske brohode er 30 km. i dybden, og russerne står omlag 50 km. fra det viktige knutepunktet Kriweirog, hvorigjennom alle baner til Dnjeprbuen passerer - I Melitiopol er det desperate gatekamper. Det kjempes fra hus til hus. En regner med at 3/4 av byen er på russiske hender. Den 6. tyske armé kjemper fortvilet. En korrespondent uttaler at han en gang før har sett så mange tyske lik, og det var ved Stalingrad. De tyske soldater har SS-tropper i ryggen, slik at det ikke gis noen muligheter for å rømme. Også tyske og rumenske tropper fra Krim deltar i kampene her, og tyskerne setter stadig inn nye ingeniørtropper og reservebataljoner. Det er tegn som tyder på at tyskerne er begyndt å evakuere over jernbanen ved Perekop og over elven på pontongbroer. Tyske sivile flykter, og tusener av russere blir deportert.

Italia. Tyskerne er drevet bort fra Voltorno. De trekker seg stadig tilbake. De allierte er kommet over elven og fortsetter å rykke nordover. Etter hårde kamper er byen Presso nær Voltornos østning inntatt. Fignaton, 10 km. nord for Capua, er dessuten tatt av den 5. armé. Tyskerne har fått fram 2 nye divisjoner, og man antar at de samler seg til motangrep. 5. og 8. armé står nå overfor 3 tyske divisjoner. På midtfronten har 8. armé inntatt byen St. Stefano nord for Campobasso. Den har dessuten erobret en by 16 km. nord for Ternoli. I fjellene 10 km. nord for Vincluaturu har armeen inntatt 2 byer.

En offisielt tysk melding melder at soldatene får ta skylden for kuppet i Italia, men "Times" mener at den enkelte soldat ikke er i den stilling og ikke har de kunnskaper til å behandle store maktene for sending til Tyskland. Sabotasje-konsekvenser er nok de største.

Det foreligger nå nærmere enkeltheter om hovedstyrkene som gikk i land ved Salerno. 160 krigsskip deltok, 6 britiske slagskip, 7 hangarskip, 12 kryssere, 41 destroyere. Av amerikanske styrker deltok 3 kryssere, 1 moderskip for fly, 18 destroyere og 20 andre skip. En britisk destroyer skjøt på en dag 1.700 skudd. Båtene gikk på kloss hold. Slagskipene gikk ofte inn til 800 meter fra land.

Store styrker allierte fly har bombet kanonstillinger, automobiler og jernbaner i det okkuperte Italia. Endel tyske fly på flyplassen i nærheten av Roma ble ødelagt, likeens 3 jernbanevogner på linjen Genua - Florens - Roma. Gaeta mellom Roma og Napoli ble samtidig bombet. Senere er hovedjernbanelinjen nord for Roma bombet på 3 steder. Tyske flyplasser og havneanlegg på Rhodos, Kreta, Kos, Melos og Cyros er kraftig bombet. Fra Tyrkia meldes at tyskerne forbereder seg på et angrep på Leros på Dodekanesene.

Britisk destroyer har oppbrakt et italiensk skip med tysk prisemannskap, mens et annet ble senket. Dessuten er utenfor Italia en armert tysk tråler og 2 ferger i en tysk konvoi senket, og 2 tyske sjøfly er skutt ned av britiske fly. Britiske og greske krigsskip har i de siste 14 dagene operert i Dodekaneserområdet.

Allierte fly fra Italia har for første gang bombet til i Jugoslavia. Den viktige jernbanebyen Skoplje ble kraftig bombet, og lokomotiver og jernbanevogner ble ødelagt. Senere er det viktige jernbaneknutepunktet Nic på linjen Beograd-Sofia angrepet, og fredag ble Skoplje bombet påny. Da angrep allierte fly over Adriaterhavet en hel formasjon tyske bombefly. Alle de tyske flyene ble skutt ned uten at noe alliert gikk tapt. 3 mindre tyske skip utenfor Jugoslavia ble bombet. Jugoslaviske friskarer har sør for Beograd inntatt byen Novoværostow. 350 tyske biler og 10 tanks ble ødelagt. I Midt-Bosnia har friskarene ødelagt 3 jernbanestasjoner og avsporet 4 tog. De har også ødelagt et knutepunkt på linjen Zagreb-Beograd. Her tok de 250 tankvogner med bensin. Friskarene har videre angrepet den største jerngruben i Serbien og ødelagt alle maskiner. En vaktbataljon ble tilintetgjort og mye krigsmateriell erobret. Tyskerne har fått forsterkninger av tanks og motoriserte ødelinger i visse avsnitt og gjenerobret byen Zusjatz. Tyske fly har foretatt represalieangrep mot en liten jugoslavisk kystby. Nesten alle innbyggerne ble drept. Jugoslavene har slått tilbake tyske landingsforsøk på 3 øyer utenfor Dalmatien og erobret 5 tyske fartøyer. Jugoslavene og britiske krigsskip behersker nå Adriaterhavet. Greske friskarer har ødelagt jernbanen mellom Athen og Saloniki flere steder.

Årnet nytt: Tre maktskonferansen i Moskva hadde sitt første møte tirsdag. Off. kommunike vil foreligge når den er avsluttet. Den følges med stor interesse bl.a. i Finnland, som vil benytte enhver anledning til å få fred dersom de får rimelige betingelser.

Lette norske sjøstridskrefter senket et mindre tysk handelskip og en patruljebåt tirsdag 112 km. fra Bergen.

En norsk flygebet med helt norsk besetning er ødelagt. 11 mann omkom.

Fra Sverige meldes at prof. Magnus Olsen er frigitt. Ifølge samme melding er 100 studenter fangset.

Nordmannen Gunnar Hoff Larsen er død i tysk fangenskap.

Nyheter Lørdag-mandag

Flyaktiviteten over det tyske rike har igjen været livlig. Natt til lørdag angrep britiske fly Kassel hvor bl.a. findes Tysklands største lokomotivfabrikker som nu også fremstiller panservogner, samt flyfabrikker. Andre fly angrep Frankfurt mens Moskitofly angrep i Kölnområdet. Flyplasser i Frankrike og Holland blev også angrepet. 44 bombefly og et jagerfly savnes. Fly fra baser i Middelhavet angrep idag mål i det sydlige Østerrike. Veiret var usigtbart og nærmere enkelt-heter mangler. Moskitoflyangrep igjen mål i Ruhr og Rhinland uten tap, mens andre formationer angrep flyplasser i Frankrike og Holland. Over Kassel blev kastet 1500 tons bomber. 2 tyske trålere blev senket i kanalen. I Frankrike blev 15 lokomotiver ødelagt og 1 godstog sat i brand. Utenfor Cherbourg blev 1 skib sat i brand. 23 tyske fly blev skudt ned mens 7 britiske gik tapt. I denne uke har norske fly skudt ned 9 tyske fly. Utenfor San Malo senket britiske fly 1 tankbåt og hadde fuldtreffere på 3 tyske destroyere.

Østfronten: Russerne har åpnet en ny front syd for Kiew. Ved Kiew har russerne erobret Vladimiråsen og kun en dyp kløft skiller dem fra byen. Gomel er truet med omringning og serlig sydvest for byen ved Retjitsa hadde tyskerne igår svære tap. 1500 tyskere falt her. I et særkommuniké meddelte Stalin igår at Melitopol etter 10 dages kamp var tatt av russerne. Den sidste dag mistet tyskerne 4000 mand og 57 tanks. Vest for byen er der 150 km steppeland og elven Djenpr er 3 km bred uten broer. Militære kronikører meddeler at at Melitopols fall gjør sammenbruddet i sydrusland fuldstendig. Tyskerne blir nødt til at evakuere Krim og dersom de 50 tyske divisioner som kjemper i Djenprbuen skal undgå fuldstendig ut-slettelse må russerne stanses ved Krivoi-Rog. Russerne går nu frem vest for Melitopol og støter også i sydlig retning langs jernbanen til Krim. På grund av russernes hurtige fremmarsj blev flere ladsbyer reddet fra ødeleggelse og russerne står kun 95 km fra Krim. Russerne har avskåret jernbanen Djenpropretowsk-Krivoi-Rog og stod igår knappe 35 km fra byen. Idag meldes om ny fremgang og mens russisk artilleri bomber byen står de russiske tropper i byens utkant. Tyskerne kaster flere folk ind i kampene og yder forbitret motstand men de er hemmet av sambandslinjene som er meget ugunstige. Byen Lutsowaska, 10 km nord for Krivoi-Rog er erobret. En russisk tankstyrke fører frem hovedangrepet og tyskerne retirerer så snart at et sted falt et helt batteri uskadd i russernes hender uten at ha avfyrt et skud. General Weston sier at fronten i Djenprbuen er en fuldstendig 4 kant. Der er kun en bredsporet jernbane og da alle baner undtatt en er avskåret og desuten der er få vaier og kun enkelte broer over floden. Byg er sambandslinjene blitt serlig uheldige for tyskerne og russerne vidste vel hvad de gjorde da de sat ind sit hovedangrep her. Times sier at tyskerne står overfor det samme som i Stalingrad. En spansk avis-korrespondent sier at russerne ~~ikke~~ endnu ikke har sat ind sine vintertrupper som i Berlin anslåes til 2 mill. mand.

Middelhavet

Den 5te arme har jevn fremgang. Den avanserte 5 km og tok byen Sparanise, 10 km nord for Capua. Den 8de arme indtok en viktig høide på midtfronten og i øst har den åpnet en ny offensiv ved elven Trinjo, 20 km nord for Termoli hvor der er landsat tropper. Brohodet er blitt utvidet og 8de arme gik frem 8 km. Her går en av de viktigste veier tvers over Italien. General Alexander uttalte igår: Det går godt men langsomt. Alle veier fører til Rom men de er mine-lagte. Hadde ikke tyskerne gjort motstand ved Salerno hvilket godt kunde ha skedd, vilde vi nu har været i Rom, men tyskerne trak i al hast 4 div. til Salerno mot vore 4. Med tapet av 15000 sårete, drepte og fanger har vi tat 1/3 av Italien og hinder 35-40 tyske divisjoner som holdes vekke fra russefronten. Britiske fly har bombet overalt i Italien mot tyske sambandslinjer, særlig Pistoia. Tirana i Albanien blev også bombet. 19 tyske fly blev skudt ned, 7 egne gik tapt. To tyske konvoier blev med held og uten tap angrepet av amerikanske krigsskib ved Livorno. 2 lektere og 1 tankskib blev senket. Utenfor Rom blev et ammunitionsskib sprengt i luften. 1 skib blev senket i Adriaterhavet og 1 tråler med tysk prisemandskav opbragt. I Jugoslavien er der hårde kamper i Montenegro. Ved Zasja er 4 tog avsporet. Byen Prájedov blev tat hvor 2000 tyskere blev tat tilfange og meget materiel. Jernbanen Nic-Skolpje, den eneste til sydbalkan, er avskåret. Nær Zagreb er byen Ivanitz indtat og i Slovenia er flere tog blitt sprengt i luften. Havnen på Cyros, 3 skib i Dedokaneserfarvandet, Rhodøs og flyplasser ved Athen er bombet uten tap. En ø i Dedokaneserne er gjenerobret av tyskerne.

Schweitziske og tyrkiske aviser melder at man venter store forandringer i den tyske politiske og militære ledelse. Til Istanbul kommer stadig tyske flygtninger som vil redde sig før sammenbruddet. I Rumenien er der panikk og flere rumenere er kommet til Istanbul.

3 magtkonferancen fortsetter og verden venter i spehning. Finske aviser sier den vil ha stor betydning for Finland. En russisk avis skriver at russerne ikke kræver en tødde av Norge og har ingen interess her.

Fra Bodø foreligger flere enkeltheter. 1 tankskib på 8000 ton og 9 andre skib blev sikkert senket. Landgangstropper øde-la tyske kanonstillinger nord for Sandnessjøen.

Svenskane er meget forditret over tyskernes nedskytning av det svenske rute-fly som kostet 13 mennesker livet. Protester er ikke lenger nok sier Svesnka Dagbladet.

I USA konferer nu Roosevelt med flere ledere for arbeiderorganisationene. Der skal være uravstemning blandt jernbanearbeiderne for eller mot streik ig 20000 grubearbeidere er i streik.

Det er igjen nødvendig at indskjerpe forsigtighet, illegalt arbeide er forbundet med den største risiko og den som ikke tier kan få på sin samvittighet at lære medmennesker ut i elendighet som endog kan føre til døen. Derfor må enhver gå agt på sig selv.